

Les coses poden canviar

No és la història de *Pretty Woman*, que va deixar la prostitució com a forma de vida per convertir-se en la dona d'un milionari. Però sí que és la història d'una vintena de dones que un dia van canviar l'ambient del barri xinès per fer de jardineres.

Antònia: "Avui és possible sortir de l'ambient."

JORDI MOREIRA

Fa tres anys es llevava a la una del migdia i començava a treballar cap a les set de la vesprada en una cafeteria del Raval de Barcelona, és a dir del barri xinès. Fins fa tres anys es guanyava la vida, com la majoria de dones del Raval, prostituint-se. Avui es lleva a les set del matí per començar a treballar des de les 8 fins a les 3 de la tarda en un jardí del barri de les Corts. Fa tres anys era explotada com a dona i rebutjada per la forma com es guanyava la vida. Avui és una jardinerera molt respectada i admirada pel seu coratge i força de voluntat. Fa quatre anys era només l'Antònia i

avui és la senyora Antònia. Però la història de l'Antònia no és la història de *Pretty Woman*.

L'Antònia va nèixer a Dènia fa 56 anys. Quan en tenia tretze va anar a Barcelona amb la germana gran. El perquè d'aquest canvi, prefereix guardar-se'l en la seva més profunda intimitat. Això sí, no dubta ni un instant a afirmar que això va marcar la seva vida. La seva germana va explotar-la en tots els sentits, i va ser qui la va introduir en el món de la prostitució, quan encara era ben joveneta. Més tard, vindrien els tres fills que no va poder educar perquè no tenia mitjans. La mare se'n

faria càrrec, a Dènia, amb els diners que l'Antònia li enviava cada mes. D'això, l'Antònia també en parla amb un regust amarg perquè "sense l'escalf de la mare, els fills no t'estimen".

Avui, treballant amb un contracte laboral indefinit al cos de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona, l'Antònia afirma que "qui vol sortir de l'ambient ho pot fer perquè avui, a diferència de fa uns quants anys, hi ha feina". Tanmateix, el que és cert, és que fins fa molt poc temps, ella i més gent en les mateixes condicions de precarietat i de pobresa, no sabien com aconseguir-ho. I en-

cara avui la desinformació és enorme al "barri".

Un dia, com tants altres, l'Antònia seia a la barra d'una cafeteria del Raval esperant un client. Amb una mica de sort, tindria feina i guanyaria alguns diners. Perquè, segons ella, "per un dia que guanyaves, n'estaves deu que no veies ni un duro". Diners, que ja d'entrada sabia que havia de compartir amb l'amo del bar. Aquell dia, l'arribada d'un jove a la cafeteria la va sorprendre. Venia a oferir-li l'oportunitat de sortir de l'ambient, cosa que l'Antònia sempre havia desitjat, però sense saber com. Amb un número de telèfon i una adreça

FEM L'ESTIU '92

ACCIÓ CULTURAL
DEL PAÍS VALENCIÀ

t'ofereix:

COLÒNIES

"MAESTRAT 92":

campament itinerant per les comarques septentrionals del país, de Vistabella a Peníscola, passant per Sant Joan de Penyagolosa, Culla, Ares, Morella, etc.

AULA DE NATURA:

al parc natural del Montseny (Osona), amb monitors especialitzats.

CAMPAMENT "MOLÍ DE LA FARGA":

alberg de la U.E.C. a Puig-Cercós (Berguedà), un dels paratges més bells de la comarca.

CURSOS D'ESTIU

Catorze cursos, d'una setmana de duració, per a introduir-se de manera amena i divertida en el fascinant món de la investigació. Es faran al Parc Natural del Delta de l'Ebre.

CAMPS DE TREBALL

Per iniciar-te en l'excavació arqueològica, la restauració d'obres d'art, etc.

UNIVERSITAT JOVE

A l'ombra de la UCE, cursos d'iniciació en el món universitari.

UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU

A Prada de Conflent, per a majors d'edat.

Informació i inscripcions:
ACPV, Moratín, 15-8, 36002
Ciutat de València. Telf.: 351 17 27

a la mà, l'Antònia va decidir que s'hi presentaria l'endemà directament, sense trucada telefònica. Calia aprofitar una oportunitat que se li presentava tan fàcilment. Amb una mica de sort aconseguiria de dignificar una mica la seva vida, aconseguir un sou fix sense haver de compartir-lo amb ningú i, sobretot, "demostrar que valia com a dona i com a persona".

Així, *in situ*, l'Antònia va posar-se en contacte amb l'Associació per la Promoció i Inserció Professional: l'APIP. (vegeu requadre).

El cas de l'Antònia, amb tot, no va ser l'únic. Fa dos anys, els mitjans de comunicació comentaven una notícia "sorprenent", per a uns, i "morbo-sa" per a d'altres: un total de 20 ex-prostitutes, inclosa una parella de transvestits del districte barceloní de la Ciutat Vella, d'entre 18 i 52 anys aproximadament, eren contractades pel servei de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona, amb uns contractes de sis mesos i un sou d'unes 80.000 pessetes al mes.

Molts només es van quedar amb l'enunciat: De prostitutes a jardineres. Al darrere, però, hi havia moltes més coses.

POBRESA I PROSTITUCIÓ

Les valoracions obtingudes durant cinc anys de treball amb població sense recursos econòmics i culturals van portar l'APIP a sol·licitar un programa d'acció-investigació específic per al col·lectiu d'homes i dones que exerceixen la prostitució. Les mesures ocupacionals i formatives creades per pal·liar els efectes de l'atur i de la crisi econòmica eren, l'any 1988, i són, encara avui, discriminatòries amb la població més desafavorida socialment, econòmicament i culturalment.

Així, dins el II Programa Europeu de Lluita contra la Pobresa, a l'estat espanyol es van fer setze projectes, i a la

ciutat de Barcelona, concretament, fou dedicat a la "Pauperització i Prostitució Masculina i Femenina". L'APIP va sol·licitar aquest programa l'any 1987 i va venir aprovat per la CEE a final d'any. El projecte va ser cofinançat un 50% per la Comissió de les Comunitats Europees, un 20% per l'Administració Central a través de la Direcció General d'Acció Social i el Ministeri d'Afers Socials, un altre 20% per la Generalitat de Catalunya, i el 10% restant per l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Àrea d'Afers Socials i Joventut.

En el cas d'aquest projecte sobre la Pauperització i Prostitució Masculina i Femenina, es va fer una enquesta a 104 persones que vivien o treballaven al Raval per recollir informació sobre les característiques de les persones que exerceixen la prostitució. La decisió de centrar la investigació en aquest barri no va ser casual. Només passejant-hi pels carrers en un moment qualsevol del dia es pot constatar que és la zona de Barcelona on la prostitució és més estesa, fins al punt que la major part de la seva infraestructura gira entorn de la prostitució (cafeteries, comerços, perruqueries, etc). És el barri xinès de Barcelona.

Lluny de ser l'ofici més vell del món, o una "professió" lliurement escollida, van arribar a la conclusió que la prostitució com a mitjà de vida era fruit d'una situació de pobresa rigorosa. Pobresa en el sentit més ampli de la paraula.

A partir d'aquell moment l'APIP va veure que hi podia haver una intervenció a nivell formatiu; és a dir, d'oferir a la persona que exerceix la prostitució la possibilitat de canviar la seva situació i la forma d'obtenir els seus ingressos. Tanmateix, la limitació dels recursos amb què comptava aquesta associació va fer que no es pogués arribar a

Montse Font, presidenta de l'APIP, i Carme Collado, promotora del curs de jardineria.

JORDI MOREIRA

tothom que hi estava interessat i que només es pogués intervenir en l'àmbit de la prostitució femenina.

Es va organitzar un projecte que teia en compte diversos aspectes. El procés de formació ocupacional no podia anar endavant amb garanties d'èxit si no s'incidia prèviament en el terreny de l'escolarització, de l'habitatge, de la sanitat i en tot allò que intervé en l'àmbit social. En aquest sentit, Montse Font, presidenta de l'APIP, explica que "el nivell d'alfabetització de les dones que hi van participar era nul o molt baix; els seus fills no estaven escolaritzats, l'estat dels pisos era deplorable i la majoria d'elles no coneixien l'existència dels centres de planificació familiar, ni de l'INEM, ni de les cartilles de beneficiència que hi havia en aquell moment".

Així, doncs, l'APIP es proposa d'oferir a aquest col·lectiu la formació i els recursos necessaris per a escollir lliurement i amb igualtat de condicions l'activitat a què es volen dedicar, igual com la pos-

Associació per a la Promoció i Inserció Professional

L'APIP és una associació d'àmbit estatal, sense ànim de lucre, que neix a Barcelona l'any 1982. Les activitats que desenvolupa tenen per objectiu de promoure la inserció professional dels sectors més marginats a través de mesures formatives i col·laborant amb la xarxa pública de serveis.

Actualment, l'APIP desenvolupa un Programa Interdepartamental de la Renda Mínima d'Inserció; un altre de dedicat a la inserció social i professional d'immigrants de les comarques de les circums-

cripcions de Girona i Lleida i un programa de rehabilitació d'interiors d'habitatges per a gent gran sense recursos econòmics, entre altres.

A través d'aquests programes, l'APIP incideix en diferents col·lectius marginats, com són les persones que exerceixen la prostitució per motius de pobresa, immigrants per raons econòmiques, dones amb dificultats per a incorporar-se al mercat laboral, disminuïts, presos en règim obert i ex-presos, minories ètniques, etcètera.

M. F.

sibilitat d'iniciar un itinerari que els permeti de canviar de forma de vida.

L'ÈXIT DE LA JARDINERIA

Així, a final de l'any 1988, van iniciar-se uns cursos formatius amb quatre especialitats: jardineria, electricitat i fontaneria, costura i paleta.

aquesta gent no es molestés amb la teva presència, i alhora aconseguir de motivar-la perquè hi participessin". Al cap de poc, unes 220 persones interessades van passar pel centre formatiu de l'APIP Així, amb un sou de 37.000 pessetes al mes van començar un procés de formació específica que va durar un any i mig.

La jardineria va ser l'especialitat preferida. La raó aduïda per Montse Font és força clara: "Tenint en compte que són persones que s'havien mogut bàsicament en espais a l'aire lliure, com és la prostitució de carrer, s'identificaven més amb el seu espai. A més, la jardineria, a diferència d'altres especialitats, implica una relació amb éssers vius i poder establir una relació afectiva i observar l'evolució de la vida".

L'àrea de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona va facilitar els espais per a realitzar aquest curs, en què van participar de vint dones, entre elles dos transvestits. Acabat el procés de formació, aquestes persones van incorporar-se a un pla d'ocupació promogut per l'INEM i gestionat per l'Ajuntament de Barcelona. Sis mesos més tard, l'Ajuntament va fer una oferta pública de contractació a través de l'àrea de Parcs i Jardins, i quatre de les persones van obtenir un contracte laboral indefinit —entre elles l'Antònia—, mentre la resta tenia accés a contractes de sis mesos o d'un any amb un sou de 80.000 pessetes al mes.

En aquest punt s'acabava oficialment un programa que mai no va deixar de ser experimental. Encara que els seus promotors destaquin l'èxit d'aquesta experiència, algunes de les participants van tornar al punt d'origen sabent, amb tot, que hi havia possibilitats de canvi. Ara algunes poden escollir.

Maite Ferrando